АННОТАЦИЯ
Лю Лицзюньдің диссертациялық жұмысы
«ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарындағы педагогикалық кадрларды даярлау жүйесіндегі интеграция»

Зерттеудің өзектілігі. Зерттеу тақырыбының өзектілігі ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагогикалық кадрларды даярлау жүйесінде интеграцияның ғылыми негіздерін әзірлеу қажеттілігімен айқындалған.

Диссертациялық зерттеу педагогикалық кадрларды даярлауды интеграциялау саласындағы келесі мәселелерді шешуге бағытталған:

- ҚР және ҚХР білім беру жүйелерінде педагог кадрларды интеграциялау теориясы мен практикасын жүйелі талдау;
- ҚР мен ҚХР елдерінің жаһандануы мен халықаралық ынтымақтастығы жағдайында педагогикалық білім беруді интеграциялау мүмкіндігі;
- ҒЗЖ ҚР және ҚХР ЖОО-дарының педагог кадрларды даярлаудың білім беру және ғылыми практикасының интеграцияланған бірлестігін қалыптастыруда көшбасшы позицияларды құру жолымен интеграцияны іске асыру үшін модель әзірлеу;
- педагог кадрларды даярлау саласындағы перспективалы халықаралық бағыттарды анықтау.

Бұл диссертациялық зерттеу заманауи және педагог кадрларды даярлаудағы интеграция тақырыбы бойынша зерттеулердің перспективалық сипаты ҚР мен ҚХР-дағы педагогикалық білім беруді дамытудың жалпы бағытын айқындайды. Мәселенің өзектілігі, оның жеткіліксіз әзірленуі және практикалық маңыздылығы зерттеу тақырыбын таңдауды анықтады: “ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарындағы педагогикалық кадрларды даярлау жүйесіндегі интеграция.”

Зерттеу нысаны: ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагог кадрларды даярлау жүйесі.

Зерттеу пәні: ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагогикалық кадрларды даярлау жүйесіндегі интеграция процесі.

Мақсаты: ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагогикалық кадрларды даярлау жүйесіндегі интеграциялық процестерді ғылыми-теориялық және іс жүзінде негіздеу.

Зерттеу міндеттері:

1. ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагог кадрларды даярлау жүйесіндегі интеграцияның мәнін, құрылымын және мазмұнын айқындау;
2. ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагогикалық кадрларды даярлау жүйесіндегі интеграция процесіне әсер ететін параметрлерді анықтау;
3. ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагогикалық кадрларды даярлау жүйесінде интеграция моделін ұсыну;
4. ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагогикалық кадрларды даярлау жүйесіндегі интеграцияға эмпирикалық зерттеу жүргізу;
5. ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагогикалық кадрларды даярлау жүйесіндегі интеграцияны дамытудың қазіргі тенденциялары мен перспективаларына сипаттама беру.

Зерттеудің жетекші идеясы: ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагогикалық кадрларды даярлау жүйесіндегі интеграцияның мазмұны, құрылымы, мәні болашақ педагогтардың кәсіби қасиеттерін, қабілеттері мен құзыреттілігін арттыру үшін жағдай жасайды. Зерттеу көздері философтардың, психологтардың, педагогтардың, шетелдік және отандық ғалымдардың кәсіптік оқыту мен тәрбиелеу үдерісіндегі еңбектері, қазақстандық және шетелдік ғалымдардың ғылыми–теориялық зерттеулері болып табылады Онда Қазақстан мен Қытайда білім беруді дамыту жөніндегі мемлекеттік заңдар, заңнамалық актілер мен нормативтік құжаттар шеңберінде болашақ педагогтарды даярлау жүйесі мен мәселелері қаралады.

Зерттеудің теориялық және әдіснамалық негізі:

- білім беру философиясы мен әлеуметтануының теориялық және практикалық негіздері, ғылым мен педагогикалық білім әдіснамасы, ғылыми зерттеулер (Е.Дюринг, Г.Гегель, аль–Фараби, С.И.Гессен, Г.Л. Щедровицкий, Н.Алексеев, И. Семенов, В. Швырёв, Ю.К. Бабанский, В.И. Загвязинский, Ш.Т. Таубаева, А.К. Кусаинов, З.А. Исаева, С.Ж. Едильбаева);

- ғылым мен ғылыми білімнің интеграциясы мәселелері бойынша ғылыми еңбектер (Б.М. Кедров, В.Г.Юдин, М.С. Анисимов, А. Турсунов, Н.П. Депенчук, С.Т. Мелюхни, А.Д. Урсул, М.К. Петров, Я. Перминов, А.С. Кравец және т.б.);

– білім беру саласындағы және білім беру жүйелерін интеграциялау саласындағы салыстырмалы зерттеулер (Н.Е. Боревская, З.А. Малькова, Ю.С. Алферов, А.П. Лиферова, А.И. Пискунов, Н. Анарбек, Го Юйгуй, Ли Цилун, Дж.Д. Сингер, Гу Минюань);

- тұлғаның дамуы және белсенді танымдық белсенділік теориялары (Л.С. Выготский, А.С. Макаренко, С.Л. Рубинштейн, В.А. Сухомлинский, П.П. Блонский, А. Адлер, З. Фрейд, А. Маслоу);

- жоғары оқу орнындағы білім беру процесінің психологиялық–педагогикалық, әлеуметтік-экономикалық негіздерін, ұйымдастырушылық құрылымдарын, принциптерін, функцияларын, мақсаттары мен міндеттерін ашатын ғылыми жұмыстар (В.А. Сластенин, А.А. Вербицкий, Т.Ю. Ломакина, П. Лукас, У Цзуньмин, Чжу Юнсинь, Хао Кэмин, Ян Сяо және т.б.);

- педагогикалық білім берудегі құзыреттілік тәсіл теориялары (В.А. Адольф, Н.Ф. Радионова, Г.А. Бордовский, В.Н. Введенский, И.В. Гришина, С.В. Кульневич, Е.В. Земцова, Д.Л. Матухин, Е.В. Пискунова, А.П. Тряпицына және т.б.);

- жоғары оқу орнында оқытудың отандық және шетелдік психологиялық және педагогикалық теориялары, педагогика әдістемесі (Ш.Т. Таубаева, А.К.Кусаинов, Д.М. Джусубалиева, Г.К. Ахметова, А.К. Мынбаева, Ж.У. Кобдикова, М.М. Жанпеисова, А.А. Булатбаева, Г.А. Муратбаев, А.Б. Мукашева, Г.А. Қасен, Юй Синь, Моу Чунян, Чжан Ли, М. Bray, Лю Нань, Гао Фэй, Чжан Цзюбинь, Чжу Сюйдун).

Зерттеудің ғылыми жаңалығы келесідей:

1. ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагог кадрларды даярлау жүйесіндегі интеграция проблемаларын зерттеуге салыстырмалы талдау жүргізілді, зерттеудің ғылыми-педагогикалық, Мемлекеттік-нормативтік және

ақпараттық–әдістемелік базасы негізінде ҚР және ҚХР жоғары педагогикалық білім беру саласындағы интеграциялық процестерді дамытудың тарихи аспектілері зерделенді.

2. ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагог кадрларды даярлау жүйесіндегі интеграцияның ғылыми-теориялық негіздері ашылды, жаһандану, Интеграция және білім беруді интернационалдандыру жағдайында ҚР мен ҚХР-да Педагог кадрларды даярлаудың ұлттық жүйелерінің ерекшеліктері анықталды.

3. "Жоғары оқу орындарында педагогикалық кадрларды даярлау жүйесіндегі Интеграция" тұжырымдамасының авторлық анықтамасы ұсынылған, оның мазмұны мен құрылымы анықталған.

4. ҚР мен ҚХР елдерінің жаһандануы мен халықаралық ынтымақтастығы жағдайында педагогикалық білім беруді интеграциялау мүмкіндіктері анықталды, ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагог кадрларды даярлаудың негізгі кезеңдері, үрдістері мен тәжірибесі жинақталды.

5. ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагогикалық кадрларды даярлау жүйесінде интеграция процесінің моделі, интеграцияланған курстар бағдарламасы әзірленді және сыналды.

Диссертациялық зерттеудің теориялық және ғылыми-тәжірибелік маңыздылығы интеграция жағдайында Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасының жоғары оқу орындарында болашақ мұғалімдер мен психологтарды даярлаудың теориялық және әдістемелік негіздерінің дәлелденуінде; Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасының жоғары оқу орындарында профессорлық-оқытушылық кадрларды даярлау жүйесіндегі интеграцияның мәні көрсетілді, Қазақстан Республикасы және Қытай Халық Республикасының білім беру жүйесіне профессорлық-оқытушылық құрамды интеграциялаудың теориясы мен тәжірибесіне жүйелі талдау ұсынылды. 6В011 Педагогика және психология, «Салыстырмалы педагогика» курстарының бөлімдері бойынша бакалаврларды дайындау үшін «Педагогика» кіріктірілген курс модулі әзірленді. Бұл курстар «Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасындағы ұлттық білім беру жүйелері», «Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасындағы білім беру жүйесінің даму жағдайлары мен ерекшеліктері», «Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасындағы білім беру жүйесінің даму ерекшеліктері» сияқты бөлімдерді зерттеуді қамтиды: «Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасындағы кәсіптік білім беруді дамытудың негізгі тенденциялары», «Жоғары білім берудің ұлттық жүйелерінің қалыптасуы мен дамуы», «Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасындағы педагогикалық білім беру», «ҚР және Қытай Халық Республикасындағы педагогикалық білім», «Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасында педагогикалық кадрларды даярлау» және т.б.

Диссертациялық зерттеудің негізгі ережелері мен нәтижелері әлеуметтік, гуманитарлық және психологиялық-педагогикалық пәндер циклі үшін оқу материалы ретінде пайдаланылуы мүмкін.

Қорғауға мынадай қағидалар шығарылады:

1. Білім берудегі заманауи әлемдік үрдістерді көрсететін ҚР және ҚХР педагогикалық кадрларды даярлау жүйесін интеграциялау процестерін зерттеуге

ғылыми-теориялық және практикалық тәсілдерді жүйелеу. Білім беру жүйесін дамытудың қазіргі заманғы аспектілерін зерделеу ҚР мен ҚХР кәсіби педагогикалық кадрларын даярлау жүйесінде байқалатын жаһандық және Ұлттық құбылыстардың, дәстүрлі және инновациялық процестердің ерекшеліктерін түсіну және салыстыру мүмкіндігін анықтады.

2. ҚР мен ҚХР-да кәсіби педагог кадрларды даярлау жүйесінің қалыптасуы мен дамуының ұлттық ерекшеліктері, кезеңдері мен тарихи кезеңдері. Салыстыру тарихи даму ерекшеліктеріне, әлеуметтік-экономикалық жағдайларға негізделген ҚР мен ҚХР дайындық жүйелерінің жалпы және айрықша ерекшеліктерін бөліп көрсетуге мүмкіндік береді.

3. Мұғалімдерді оқыту құндылық-тұлғалық және мақсаттық параметрлерге негізделген. Салыстырмалы талдау жоғары кәсіптік білім берудің жаһандануы, интеграциясы және интернационалдануы жағдайында Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасында педагог кадрларды даярлауда құзыреттілікке негізделген тәсілдің маңыздылығын ашады, жүйенің даму тенденциялары мен перспективаларын белгілейді. жоғары оқу орнының білім беру жүйесінің дамуына әсер ететін заманауи әлемдік тенденцияларды ескере отырып, Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасында педагогикалық кадрларды даярлау, мазмұндағы өзгерістерді анықтау, инновацияларды енгізу және педагог кадрларды даярлау процесін ұйымдастыру.

4. Тәжірибелік-эксперименттік жұмыс барысында сыналған және интеграция жағдайында психологиялық-педагогикалық кадрларды даярлау сапасын арттыруға бағытталған ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагогикалық кадрларды даярлау жүйесіндегі интеграцияның құрылымдық–мазмұндық моделінің ғылыми-теориялық негіздемесі.

Бұл диссертация теория мен практиканы интеграциялау негізінде ҚР және ҚХР жоғары оқу орындарында педагогикалық кадрларды даярлау жүйесіндегі интеграция мәселелерін зерттейді. Бүгінде ҚР мен ҚХР экономика, саясат және мәдениет сияқты көптеген салаларда белсенді ынтымақтасуда.

Теориялық және практикалық зерттеу нәтижесінде біз келесі **қорытындылар** жасадық:

1. Қазіргі уақытта білім беру елдің даму деңгейі мен оның халықаралық бәсекеге қабілеттілігі тиімділігіне байланысты мәдени және экономикалық жүйе ретінде белсенді әрекет етеді. Осыған байланысты педагогикалық кадрларды даярлау жүйесін жақсарту жоғары оқу орындарында педагогтарды даярлау жүйесі мазмұнының тиімділігін арттыру, жаһандану, жоғары білім беруді интеграциялау және интернационалдандыру жағдайында болашақ педагогтердің кәсіби құзыреттілігін жетілдіру білім беру саласындағы негізгі бағытқа айналады. Бұл тәсіл зерттеудің **бірінші міндетін** шешеді.

2. Диссертацияда жалпы педагогикалық кадрларды даярлау жүйесіндегі интеграция мәселелері ашылды. Ең алдымен, біз елімізде және шетелде педагогикалық кадрларды даярлауды интеграциялау тарихынан бастаймыз, Болон процесі мен АСЕАН мен кейбір дамыған елдердің білім беру модельдеріне жүгінеміз және барлығының бастапқы нүктесі елдегі өмір сапасы мен даму деңгейін индекстеумен тығыз байланысты екенін табамыз; екіншіден,

интеграцияланған білім беруде педагог кадрлардың кәсіби құзыреттілігін қалыптастыруды зерделеу негізінде Қазақстан мен Қытайдың білім беру саласындағы әдебиеттер мен материалдарды, сондай-ақ заңдар мен нормативтік актілерді талдау негізінде әрекет етеді.

3. Диссертацияда зерттеудің **екінші міндетін** шешу үшін интеграция жағдайында Қазақстан мен Қытайда педагогикалық кадрларды даярлау жүйелері салыстырылды және талданды. Біз ҚР мен ҚХР-да Педагог кадрларды даярлау тәжірибесін зерттедік. Қоғамдық өмірді жаңғырту және ұлттық білім беру мақсаттары жоғары педагогикалық білім беруді дамыту мен жаңартуға әсер етеді.

4. Интеграцияланған білім беру ортасында педагог кадрларды даярлау процесінің моделі әзірленді. Біздің зерттеулеріміз **үшінші міндетін** шешуге мүмкіндік берді.

5. Интеграцияланған білім беру жағдайында болашақ мұғалімнің мәдениеті мен адамгершілік санасын дамытуға және тәрбиелеуге бағытталған эксперименттік жұмыстың нәтижесінде болашақ мұғалімдердің өмірлік және кәсіби құзыреттіліктерін қалыптастыруға ықпал ететін педагогикалық жағдайлар анықталып, қамтамасыз етілді, ол зерттеудің **төртінші міндетін** орындайды. Авторлық топ құрған "виртуалды білім беру ортасы" платформасы білім беру процесіне қатысушылардың мәдениетаралық өзара іс-қимылын кеңейтуге ықпал етті.

6. Жоғары білім беруді интеграциялаудың халықаралық тәжірибесіне сүйеніп және контекстік ерекшеліктерді ескере отырып, Қазақстан мен Қытай екіжақты және көпжақты тәсілдерді біріктіретін интеграцияның икемді моделін жобалай алады. Осылайша зерттеудің **бесінші міндеті** шешілді.

Бұл зерттеуде білім беру процесінің сапасын жақсарту және халықаралық деңгейде болашақ педагогтарды даярлау мақсатында ұсыныстар әзірленді.

Осылайша, жүргізілген зерттеу теориялық және әдіснамалық негіздерді растайды, интеграцияланған білім беруде болашақ мұғалімдердің кәсіби дағдыларын қалыптастыру шарттарын анықтайды, сондай-ақ интеграцияланған білім беруде болашақ мұғалімдердің кәсіби дағдыларын қалыптастыру процесінің моделін әзірлейді және сынайды, яғни міндет шешілді, зерттеу болжамы дәлелденді.